



**In Hoc Libello Pontificii Ora||toris continetur legatio, in  
co[n]uentu Noremburgensi,|| Anno. M. D. xxij. inchoato,  
sequenti vero finito ex-||posita, vna cum instructione ab  
eodem legato|| ...**

**Hadrian <VI., Papst>**

**Noremburgæ, 1523**

**VD16 K 320**

80 Vt Pleriqve Inopia Rervm Laborantes iudicialium expensaru[m],  
varioru[m]q[ue] laborum & expensaru[m] formidine, ad iniquas  
transactiones compellantur.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65406](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65406)

enumeratis casibus, copiosa civilium causarum sylva, iurisdictioni temporali, ac civili magistratui, indies subtrahitur atque eripitur. Quod non solum iuribus & æquitati, sed etiam rationi contrarium esse dignoscitur.

**VT PLERIQUE INOPIA RERVM LABORANTES**  
iudicialium expensarum, variorumque laborum & expensarum formidine, ad iniquas transactiones compellantur.

80 Neque hoc silentio præteriri potest, quod ecclesiastici iudices & officiales miseros ac simplices laicos, multoties ad illicitas, iniquas, sibique penitus nociuas transactiones adigunt. Nam si quando eos in ius vocant, magna patronorum, rabularum forensium, scribarum, cæterorumque, quorum opera in iudicio strepitu, uti necessum habent, caterua, nullo ære conducta, sed gratuito conquisita, stipati astant, ac pauperibus illis prophanis, ægestate pressis, id hominum genus, non nisi magno conducendum. Quobus ubi fortunæ, rei que familiaris tenuitas denegat, nisi penitus causa, etiam iustissima, decidere velint, transactionem seu compositionem utcumque iniquam inire coguntur. Qua re quantum grauentur tenues, nemo est qui non facile id deprehendat.

**IN MVLTIS ECCLESIASTICORVM CONSISTORIIS,**  
externi causarum patroni & procuratores, quam non admittantur.

81 Et hoc hæcenus Germanis multum attulit molestiarum, quod per ecclesiasticos iudices, nulli coram se litigantium partium, alijs uti aduocatis & procuratoribus licet, quibus sibi, suisque tribunalibus, iurisiurandi sacramento obnoxios reddiderunt. Ne tamen nihilominus externi patroni a litigatoribus consulantur, adeo breues præfigunt terminos, ut adiri nequaquam possint. Et ne hoc eorum factum tanquam æquitati contrarium, improbari possit, se id in controversiæ commoedum facere adfirmant, quo celeriosem per consistorii iuratos procuratores sortiatur exitum. At interim meridiana luce clarius.